

Megörzött pillanatok

Verewigte Augenblicke

FOTÓALBUM

2013

Összeállította:
Mesterházy József

Fordítás:
Tschurl Károly

Fotó:
Enese 2013: H. Baranyai Edina

*Köszönetet mondunk az alábbi magánszemélyeknek,
akik régi fotóikat, képeslapjaikat rendelkezésünkre bocsátották:*
Bancsó Ferenc, Böjtös Kálmán, Dékány Csaba, Dombi János, Fehér Tiborné – Szabadság u.
Füsi Andrásné, Göncz József, Gülch Csaba, Horváth Jenőné, Ihász István, Kamondi Miklós,
Káldy István, Kesserű Zsuzsanna, id.Németh Józsefné, Németh Vilmos, Polgár Gyuláné,
Szilbek Imréné, Tschurl Károly, Varga István, Virág Zsolt, Vitéz Gézáné

Nyomda:
Palatia Nyomda és Kiadó Kft.

ISBN 978-963-08-8229-3

Köszöntő

Kedves Eneseiek!

Múltunkat és jelenünket tartják a kezükben. Fényképeken és képeslapokon mutatja meg magát településünk az 1900-as évek elejétől napjainkig. Ránk köszönnek egykor volt, lebontott épületek – felújított kúriák fordulnak felénk új köntösben.

Fontosnak érezzük az értékmegtartást – a Mának és a Jövőnek. Ez a könyv biztosíték, hogy unokáink is átélhessék őseink környezetét, kapaszkodhassanak a gyökerekbe. Összeköthessenek bennünket tündéri szálak.

Hosszú éveken át gyűjtöttük, kerestük községünk fotográfiákon látható történelmét. Elérkeztünk láttuk az Időt, hogy munkánkat könyv formájában vehessék kézbe.

Egyrészt időutazásra hívom Önöket, másrészt a rácsodálkozás élményére: milyen szép községben élünk!

Mesterházy József
polgármester

Liebe Bürger von Enese!

Sie halten unsere Vergangenheit und Gegenwart in Ihren Händen. An Fotos und Ansichtskarten zeigt sich unsere Siedlung von Anfang 1900 bis heute. Es begrüßen uns einstige Gebäude - erneuerte ehemalige Herrenhäuser zeigen sich uns in neuem Gewand.

Wir empfinden es als wichtig, die Werte für heute und für die Zukunft zu bewahren. Dieses Buch gibt uns die Sicherheit, dass auch unsere Enkel die Umgebung unserer Vorfahren miterleben und

in unseren Wurzeln Halt finden. So verbinden uns alte feenhafte Fäden.

Seit mehreren Jahren haben wir gesammelt. Wir haben Fotos gesucht, die die Geschichte unseres Dorfes sichtbar machen. Die Zeit ist gekommen, dass Sie das Ergebnis unserer Arbeit in Buch - Form in die Hände nehmen können.

Ich lade Sie einerseits zu einer Zeitreise ein, andererseits können Sie bewundern, in was für einem schönen Dorf wir leben.

József Mesterházy
Bürgermeister

Épített örökségünk

Az évszázadok viharai miatt régi, középkori emlékeket nem találunk községünkben. A XIX. századi világi építészet három kúriát hagyott örökül, szintén e századbeli a Korn-ház a falu középpontjában. Az egyházi örökséget képviseli a katolikus és az evangélikus templom.

PURGLY-KESSERŰ KÚRIA

Az óvoda épülete a legrégebb építmény Enesén. A 2005. évi felújítás során több feliratos téglakérült elő, CK és CV monogrammal. Nem tudjuk, hogy az építők nevét vagy egy közeli téglagyár adatait rejtik-e.

A kúria építési idejét jobban be lehet határolni. Három évszámossal találunk: 1830-1833-1838. Ezek alapján egyértelmű az építés ideje, a XIX. század harmincas éveire tehető.

Az 1856. évi kataszteri térképen teljes biztonsággal beazonosítható a kúria, egy téglalap alaprajzú épület. Nem létezett még a középrizolit, a mai főbejárat. Ezt csak az 1920-as években építtette hozzá a Kesserű család.

A klasszicista stílusú épület az 1840-es évektől a jószási Purgly család tulajdonában állt egészen az I. világháború végéig. Ezt követően szerdahelyi Kesserű István ezredes szerezte meg, az államosításig a családé volt. A negyvenes évek közepétől szolgálati lakásokat és különböző társadalmi szervezetek irodáit alakították ki az épületben. 1958 óta óvoda.

Az eredeti kúria öt-hat szobás, teljes egészében téglaeépület. A felújítások során az utcai frontot bővítették, a hátsó traktuson konyhát toldottak hozzá. Többször felújította a község, először 1966-ban, majd a külső homlokzatot 1997-ben. Teljeskörű renoválásra 2005-ben került sor, mikor lecserélték a héjazatot, lefestették a homlokzatot, díszburkolatot készítettek, megszüntették a pince nedvesedését, valamint felújították a lépcsőt és járólappoztak.

ENESSEY-BARCZA KÚRIA

A kúriát az önkormányzat 2002-ben újjáépítette. Az előkerült feliratos téglák alapján ismerjük az építető nevét és az építés idejét. 1870-ben Enessey Sándor földbirtokos, tósziget-csilizközi szolgabíró megbízása alapján hozták tető alá. Később beházasodás útján a Barcza család lett a tulajdonos. Az államosításkor Barcza Dénestől kommunizálták el.

A hajdani kúria alapterülete 232 m², utcai fronton 2+3+2 osztatú. Udvari frontján három korinthoszi oszlopos kocsifelhajtó. A három kúria közül leginkább ez tartotta meg eredeti formáját. Nem építettek hozzá, csupán a bejáratot helyezték át oldalra, nyitottak ajtót a falsíkon.

Az államosított kúriában tanácsházát, szolgálati lakásokat alakítottak ki. Hosszabb-rövidebb ideig orvosi rendelőként, községi könyvtárként is szolgált. 1990-től teljes egészében polgármesteri hivatal. 2002. évi felújítása során új héjazatot kapott. Nem maradt el a belső felújítása sem. Miután 2007-ben megalakult a körjegyzőség, a padlástérben – mintegy 50 m²-en – irodával bővítették.

A hivatal falán 1991-ben helyezték el Enessey György táblabíró, több könyv szerzőjének emléktábláját.

ENESSEY-TSCHURL KÚRIA

Kulturális örökségünk – alapterületét nézve – legnagyobb épülete. A 2004. évi felújítás során feliratos téglák kerültek elő. Építtetője Enessey Kálmán, a vármegye első aljegyzője a kiegyezés utáni időben. Az előkerült téglák 1856 és 1862 évszámot jelzik. Az 1890-es években vásárolta meg a Tschurl család az Enesseyek birtokát és hozzá a kúriát. A II. világháború után Tschurl Ernőtől vették el.

Az eredetileg 8–10 szobás épület formáján nem sokat változtattak, egy vizesblokk épült hozzá. Az utcai fronton 3+A+1+A+3 osztatú, az építés idejében nem volt terasza – azt a későbbiekben toldották

hozzá, majd nagyobbították meg. Az udvari oldalon négy oszlop által tartott kocsifelhajtó lép ki a fal síkjából. A homlokzatot 1997-ben újíttatta fel az önkormányzat. Hét évvel később, pályázati pénzből, ezt a hajdani úrilakot is régi fényében láthatják. Díszes kovácsoltvas kerítés veszi körbe. Új héjazatot, nyílászárók cseréjét foglalta magába a renoválás.

Több évtizeden keresztül iskolaként szolgálta a köz javát, falai között működött mozi, ifjúsági klub. 1993 óta kultúrházként, könyvtárként használja a közösség. A gyógyszertár szintén falai között nyert elhelyezést.

KORN – HÁZ

A falu közepén, az egykori Fő téren álló téglapépület. Építésének pontos idejét és az építtető nevét nem ismerjük, az 1856.évi kataszteri térképen már látható egy téglalap alaprajzú építmény. Ezt bővítette ki a Korn család az 1930-as években, ma is abban a formájában áll. Eredetileg négy-öt szobás épület lehetett.

A Korn család győri eredetű, a város virilistái közé tartozott. Az enesei birtokot és házat a II. világháború után elvették tőlük. A ház melletti számos gazdasági épületet lebontották.

A Korn-házban volt Áfész-központ, bolt és vendéglátóipari egység. Működött benne gazdasági társaság. Az önkormányzat 2011-ben megvásárolta. Tervben van felújítása és közösségi célokra való hasznosítása.

A Korn-birtokhoz tartozott egykor a ház mögött található magtár. Építési ideje az 1920-as – 1930-as évekre tehető. Ma magántulajdon, üzleteknek ad helyet.

VASÚTÁLLOMÁS

A községben 1875-ben építették a vasutat. Az állomás épületét erre az időszakra datálhatjuk.

AZ ISKOLA RÉGI ÉPÜLETE

Az iskola régi épületét 1864–65-ben építették. Később több szakaszban bővítették.

Kezdetben az evangélikus egyház fenntartásában működött, majd átadták az államnak. Mindig iskolaként szolgált. Egy időben evangélikus istentiszteleteket tartottak falai között.

KRIPTÁK A TEMETŐBEN

A temetőben két kriptá őrzi az Enessey család le származottainak hamvait. A régebbi kriptába a XVIII. század óta temetkeznek. A másik – köztudatban Barcza kriptaként szereplő – építési ideje a feliratos téglák tanúsága szerint 1870. A Dóczy kriptát – amely a Barcza családéhoz hasonlított – elbontották.

KATOLIKUS TEMPLOM

A templomot dr. Zalka János győri megyéspüspök építtette 1895-ben. A telket Korn József földbirtokos ajánlotta fel. A falán elhelyezett tábla emlékeztet erre.

A neoromán stílusban épült templomot a régebbi leírások kápolnaként említik. A templom védőszentje Szent József, a főoltáron az ő alakja látható. A szószék mögötti Jézust ábrázoló képet Lászlóffy Elza festette, a festményen felfedezhetjük az enesei egyházat. Az oldalfalakon Árpád-házi szentek vigyázzák az imádkozókat.

EVANGÉLIKUS TEMPLOM

A község evangélikusai 1952-ben építették a templomot. A telket Eöry Mihály adományozta a gyülekezetnek. A '90-es évek közepén karzattal bővítették az Isten házát. 1998-ban tornyot építettek a bejárat elé. A templom 2012-ben új cserépfedést kapott.

HŐSÖK SZOBRA

A falu központjában 1924-ben közadakozásból emeltek obeliszket az I. világháborúban elesett katonák emlékére.

A II. világháborúban elveszett hősökre a '80-as évek közepétől emlékezik a memento.

Lebontott épületek

GŐZMALOM

Hartyáni Gergely építette a XIX. század végén. Az ezredfordulót még megérte, utána rövidesen lebontották. Helyén családi ház található.

KÖZBIRTOKOSSÁGI KOCSMA

Minden bizonnyal gazdatiszti ház lehetett az adott korban tekintélyesnek számító épület. Építési idejét a XIX. század második felére datálhatjuk. 1912-ben Káldy János bérelte. Az 1960-as években bontották el.

ORSZÁGZÁSZLÓ

A trianoni békediktátum után – emlékezésül – sok település emeltetett országzászlót. Enesén erre 1935. május 26-án (vasárnap) került sor, az 1950-es évek elején lebontották.

SZIKLÓSI SZABÓ – HILBERT KÚRIA

Péterházát az 1960-as években csatolták közigazgatásilag Eneséhez. 1846-ban építette fel „úri lakát” Sziklósi Szabó Péter. A II. világháború után a Hilbert családtól vették el és államosították. Az 1980-as évek végén bontották le.

FUD: ARGAY – KÚRIA

1858-ban építette fel kúriáját Argay József, a ma már falunkhoz tartozó Fud pusztán. A valaha 6 szobás – a méretében polgármesteri hivatalunkhoz hasonlítható – épületet az 1990-es évek közepén bontotta le tulajdonosa.

HUGOT VAGY HUGAT

Az egykori puszta a Rábca mellett található, az 1950-es években lett Enese közigazgatási területe. Virágzó majorság volt a XIX. században. A klasszicista stílusú kúriát valószínűleg a Benyovszky család építette. A Fricke családtól vették el az államosítás idején. A II. világháború után, az 1960-as években bontották le.

Új épületek

KACO

A gyárat a brazil – német SABO – cégcsoport építette 1996-ban. Az üzemben autóalkatrészeket, szimmeringet gyártanak szinte az összes autómárkához.

BABILON

Az éttermet egy magánszemély építtette 1995-ben. Egy részében bolt működött. 2011-ben bezárt.

BENZINKÚT ÉS PANZIÓ

1991-ben helyezték üzembe a benzinkutat és nyitották meg a panziót. Az épület falai között swingerclub működik, a Lukoil üzemelteti a kutat.

NYÁRFA – KINTI KOCSMA

A II. világháború után a Káldy család építtette, majd államosították. A tulajdonos 1996 – 1997-ben teljesen átépíttette és felújította.

ORVOSI RENDELŐ ÉS SZOLGÁLATI LAKÁS

Községi összefogás eredményeként, társadalmi munkában építették a '70-es évek közepén.

POSTA

A régi posta épülete az Enessey – Barcza kúria mellett volt. Helyére családi ház épült. A mai postaépület a '70-es években készült el.

TAKARÉKSZÖVETKEZET

A Fehértó- és Vidéke Takarékszövetkezet 1991-ben építtette fel enesei fiókját.

TŰZOLTÓ SZERTÁR

Az Enessey – Tschurl kúria kertjéből kiszakított területen épült fel a Tűzoltó szertár az 1970-es években.

SPORTÖLTÖZŐ

A sportöltözőt az 1960-as években építették, 2001-ben bővítették és felújították.

LELÁTÓ

2012-ben 68 ülőhelyes lelátót építtetett a község, pályázati támogatással.

CSOBOGÓ A KÖZÖN

Csobogó és pihenő padok várják a megpihenni vágyókat 2011 ősztől a falu központjában, a Közön.

Mesterházy József

Unser Nachlass in Bauwerken

Wegen jahrhundertelanger stürmischer Zeit finden wir in unserem Dorf keine alten, mittelalterlichen Andenken. Die weltliche Architektur aus dem 19. Jahrhundert hat uns drei Herrenhäuser vererbt. Auch aus demselben Jahrhundert stammt das Haus Korn in der Dorfmitte. Die kirchliche Erbschaft ist mit den katholischen und evangelischen Kirchen vertreten.

DAS PURGLY-KESSERŰ HERRENHAUS

Das Gebäude des Kindergartens ist der älteste Bau in Enese. Während der Erneuerungsarbeiten im Jahre 2005 sind mehrere Ziegelsteine aufgetaucht, mit den Monogrammen CK und CV. Wir wissen nicht, ob sich die Namen der Erbauer oder die Daten der in der Nähe liegenden Ziegelfabrik darin verbergen.

Die Entstehungszeit des Hauses kann man besser bestimmen. Drei Ziegelsteine mit Jahreszahl haben wir gefunden: 1830-1833-1838. Daraufhin kann man eindeutig als Bauzeit die dreissiger Jahre des 19. Jahrhunderts annehmen.

Auf dem Katasterplan aus dem Jahr 1856 kann man mit Sicherheit das Haus als einen ziegelsteinförmigen Grundriss erkennen. Der mittlere Teil, der heutige Haupteingang, hat noch nicht existiert. Den liess die Kesserü Familie erst in den 1920-er Jahren dazu bauen.

Das Gebäude im klassizistischen Stil gehörte seit den 1840-er Jahren bis zum Ende des I. Weltkrieges der Familie jószáscher Purgly. Danach war es Eigentum von Oberst István Kesserü und gehörte der Familie bis zur Verstaatlichung. Seit Mitte der vierziger Jahre hat man in dem Gebäude dienstliche Wohnungen und Büros verschiedener gesellschaftlicher Organisationen eingerichtet. Seit 1958 ist es Kindergarten.

Das ursprüngliche Haus hatte fünf-sechs Zimmer und war vollkommen aus Ziegelsteinen erbaut. Wä-

hrend der Erneuerungen hat man die Strassenfront ergänzt, zum hinteren Trakt hat man die Küche hinzugefügt. Das Dorf hat es mehrmals erneuert, zuerst im Jahre 1966, dann die Frontpartie 1997. Zur vollkommenen Renovierung ist es 2005 gekommen, die Verschalung wurde ersetzt, die Front gestrichen. Es wurde eine Zierverschalung erstellt, die Feuchtigkeit des Kellers beseitigt sowie die Treppe erneuert und gepflastert.

ENESSEY-BARCZA HERRENHAUS

Das Haus wurde von der Dorfverwaltung 2002 erneuert. Durch die gefundenen Ziegelsteine wissen wir den Namen des Erbauers und den Zeitpunkt. Im Jahr 1870 wurde es im Auftrag vom Gutsbesitzer Sándor Enessey, Kreisrichter vom Bezirk Tósziget-Csilizköz erstellt. Später wurde durch Heirat die Barcza Familie der Besitzer. Bei der Verstaatlichung wurde Dénes Barcza enteignet.

Das ehemalige Haus hat 232 m² Grundfläche, an der Strassenfront mit der Aufteilung 2+3+2. Auf der Gartenseite gibt es eine Wagenauffahrt mit drei korinthischen Säulen. Von den drei Häusern hat sich hier die Originalform am besten erhalten. Es wurde nichts dazugebaut, nur der Eingang wurde seitlich verlegt, indem man in der Mauerfläche eine Tür öffnete.

Nach der Verstaatlichung hat man dort das Rathaus und Dienstwohnungen eingerichtet. Hier und da hat es auch als ärztliche Praxis und Dorfbibliothek gedient. Seit 1990 ist es Bürgermeisteramt. Auch die innere Erneuerung wurde vollzogen. Nach der Entstehung des Kreisnotariats 2007 hat man den Dachboden um 50 m² Büro erweitert.

An der Wand des Amtes hat man 1991 eine Gedenktafel vom Tafelrichter György Enessey, der mehrere Bücher geschrieben hat, angebracht.

DAS HERRENHAUS ENESSEY-TSCHURL

Den Grundriß betrachtend ist es das grösste Gebäude unseres Kulturerbes. Bei der Erneuerung im Jahre 2004 sind Ziegelsteine mit Aufschriften aufgetaucht. Der Bauherr Kálmán Enessey war nach dem „Ausgleich“ (1867) der erste Vizenotar des Komitates. Die gefundenen Ziegelsteine verzeichnen die Jahre 1856 und 1862.

Um 1890 hat die Familie Tschurl das Gut und das Haus der Enessey-s gekauft. Nach dem II. Weltkrieg hat man Ernő Tschurl enteignet.

An der Form des ursprünglich 8-10 räumigen Gebäudes wurde nicht viel geändert, ausser dass Nasszellen eingerichtet wurden. An der Strassenfront gibt es die Aufteilung 3+A+1+3. In der Bauzeit gab es keine Terrasse – diese hat man später dazugefügt, dann vergrössert. An der Hofseite ragt aus der Fläche der Wand eine von vier Säulen getragene Wagenauffahrt.

Die Frontpartie hat die Dorfverwaltung 1997 erneuert. Sieben Jahre später konnte man nach gewonnener Ausschreibung auch diesen einstigen Herrensitz in altem Glanz sehen. Ein verzierter schmiedeeiserner Zaun umrundet ihn, die Renovierung brachte neuen Putz und neue Fenster.

Durch mehrere Jahrzehnte hat es als Schule dem Gemeinwohl gedient, es war auch das Kino und der Jugendklub darin. Seit 1993 wird es von der Gemeinde als Kulturhaus benutzt. Auch die Apotheke findet hier Platz.

DAS KORN-HAUS

Es ist das in der Dorfmitte, am einstigen Hauptplatz stehende, Ziegelgebäude. Die Erbauzeit und den Namen des Erbauers wissen wir nicht. Auf dem Katasterblatt von 1856 ist das ziegelstein-förmige Gebäude schon zu sehen. Dies hat die Familie Korn erweitert, auch heute steht es in dieser Form da.

Ursprünglich bestand es aus 4-5 Räumen. Die Familie Korn stammte aus Győr, sie gehörten zu den Wohlhabenden (Virilisten) der Stadt. Das Gut

in Enese und das Haus wurde ihnen nach dem II. Weltkrieg weggenommen. Das neben dem Haus stehende Wirtschaftsgebäude hat man abgerissen.

Im Korn-Haus war die Afész Zentrale, Geschäft und Gastwirtschaft. Es wirkten darin wirtschaftliche Gesellschaften. Die Selbstverwaltung von Enese hat es 2011 gekauft. Es wird die Erneuerung und Verwendung für gemeinschaftliche Zwecke geplant.

Zum Gut-Korn gehörte einst der hinter dem Haus befindlicher Getreidespeicher. Das Baujahr kann man auf die 1920-1930-er Jahre setzen. Heute ist es Privateigentum, es befinden sich darin Geschäfte.

DER BAHNHOF

Die Eisenbahn wurde 1875 im Dorf gebaut. Den Bahnhof können wir in diese Zeit datieren.

DAS ALTE GEBÄUDE DER SCHULE

Das alte Gebäude der Schule wurde 1864-65 erbaut. Später hat man es in mehreren Abschnitten ergänzt.

Anfangs unterhielt es die evangelische Kirche, später hat man es dem Staat übergeben. Das Gebäude diente immer als Schule. Einige Zeit lang hat man hier die evangelischen Gottesdienste abgehalten.

GRÜFTE (KRYPTEN) IM FRIEDHOF

Auf dem Friedhof beherbergen zwei Gräfte die Abkömmlinge der Familie Enessey. In der älteren Krypta wird seit dem 18. Jahrhundert begraben. Die andere – bekannt als Barcza Krypta – wurde laut Ziegelsteinen mit Aufschriften im Jahr 1870 erbaut. Die Dóczy Krypta – ähnlich wie die der Barcza-Familie -wurde abgerissen.

DIE KATHOLISCHE KIRCHE

Die Kirche liess der Komitatsbischof von Győr Dr. János Zalka im Jahr 1895 erbauen. Den Baugrund hat der Gutsbesitzer József Korn gespendet. Daran erinnert ein Tafel an der Wand.

Die in neoromanischem Stil gebaute Kirche wird in älteren Beschreibungen als Kapelle erwähnt. Der Schutzpatron der Kirche ist der Heilige Josef, am Hauptaltar ist seine Gestalt zu sehen. Das Jesus darstellende Bild hinter der Kanzel hat Elza Lászlóffy gemalt. Auf dem Gemälde können wir die Kirchengemeinde Enese entdecken. An den Seitenwänden achten Heilige aus dem Hause Árpád auf die Betenden.

DIE EVANGELISCHE KIRCHE

Die evangelische Gemeinde des Dorfes hat sie 1952 erbaut. Das Grundstück hat Mihály Eöry der Gemeinde geschenkt.

Mitte der 90-er Jahre hat man das Gotteshaus mit einem Chor erweitert. 1998 hat man einen Turm vor den Eingang gebaut. Die Kirche wurde 2012 mit neuen Dachziegeln bedeckt.

DAS HELDENDENKMAL

In der Dorfmitte hat man 1924 aus Gemeindepfanden einen Obelisk errichtet - zur Erinnerung an die im ersten Weltkrieg gefallenen Soldaten.

An die im zweiten Weltkrieg verschollenen Helden erinnert seit Mitte der 80-er Jahre ein Denkmal neben dem Obelisk.

Die abgerissenen Gebäude

DIE DAMPFMÜHLE

Gergely Hartványi liess sie Ende des 19. Jahrhunderts erbauen. Die Jahrhundertwende hat sie noch erlebt, danach wurde sie bald abgerissen. An ihrer Stelle steht ein Wohnhaus.

DAS GEMEINDE-WIRTSCHAUS

Wahrscheinlich diente es in dieser Zeit – als ein ansehnliches Gebäude – dem Gutsverwalter als Wohn- und Verwaltungshaus. Die Bauzeit können wir auf die zweite Hälfte des 19. Jahrhunderts datieren. Ab 1912 hat es János Káldy gepachtet. Es wurde um 1960 abgerissen.

DIE LANDESFLAGGE

Als Erinnerung an das Friedensdiktat von Trianon haben viele Siedlungen eine Landesflagge aufgestellt. In Enese wurde dies am Sonntag den 26-ten Mai 1935 getan, Anfang der 1950-er Jahre wurde es abgebaut.

DAS SZIKLÓSI SZABÓ – HILBERT HERRENHAUS

Péterháza wurde administrativ in den 1960-er Jahren zu Enese eingemeindet. Sziklósi Szabó Péter hat 1846 sein „Herrenhaus“ erbaut. Nach dem II. Weltkrieg wurde die Familie Hilbert enteignet und der Besitz verstaatlicht. Ende 1980 wurde das Haus abgerissen.

DAS ARGAY-HERRENHAUS IN FUD

József Argay hat sein Haus 1856 in die bereits zu unserem Dorf gehörende Fud-Einöde (Pussta) gebaut. Das einst 6-zimmerige Gebäude – in der Grösse an unserem Bürgermeisteramt vergleichbar – hat der Besitzer Mitte der 1990-er Jahre abgerissen.

HUGOT ODER HUGAT EINÖDHOF

Der einstige Einödhof (Pussta) ist am Fluss Rábca zu finden. Um 1950 ist er Verwaltungsgebiet von Enese geworden. Im 19. Jahrhundert war es eine blühende Meierei. Das klassizistische Herrenhaus hatte wahrscheinlich die Familie Benyovszky gebaut. Während der Verstaatlichung wurde es der Familie Fricke weggenommen. Nach dem II. Weltkrieg wurde um 1960 es abgerissen.

Die neuen Gebäuden

DIE KACO FABRIK

Die Fabrik liess die brasil- deutsche SABO Firmen- gruppe 1996 erbauen. Im Betrieb werden Auto-Teile, Simmeringe zu allen Automarken hergestellt.

DIE BABILON-GASTSTÄTTE

1995 liess eine Privatperson die Gaststätte erbau- en. In einem Teil war ein Gemischtwarengeschäft. Seit 2011 ist es geschlossen.

DIE TANKSTELLE UND PENSION

1991 wurde die Tankstelle in Betrieb genommen und die Pension eröffnet. Im Gebäude existiert ein Swinger-Klub, die Tankstelle wird von Lukoil be- trieben.

DIE PAPPEL - AUSSENWIRTSHAUS

Es hat die Káldy Familie nach dem II. Weltkrieg erbauen lassen, dann wurde es verstaatlicht. Der Besitzer liess es 1996-97 völlig umbauen und er- neuern.

DIE ARZTPRAXIS UND DIENSTWOHNUNG

Anfang der 70-er Jahre wurde es in Gemeinchafts- arbeit als Erfolg dörflichen Zusammenhaltes er- baut.

DIE POST

Das alte Postgebäude war neben dem Enessey- Barcza Haus. An dieser Stelle steht ein Wohnhaus. Das heutige Postgebäude wurde in den 70-er Jahren fertig.

DIE SPARKASSE

Die Fehértó- und Umgebung Spargenossenschaft hat ihre Filiale in Enese 1991 gebaut.

DIE FEUERWEHR-ZEUGKAMMER

Auf dem aus dem Garten des Enessey-Tschurl Her- renhauses herausgeschnittenen Grundstück wurde in den 1970-er Jahren die Feuerwehr-Zeugkammer aufgebaut.

DIE SPORTUMKLEIDE

Die Sportumkleide wurde in den 1960-er Jahren erbaut, 2001 erweitert und erneuert.

DIE TRIBÜNE

2012 liess das Dorf mit Unterstützung staatlicher Mittel eine Tribüne mit 68 Sitzplätzen erbauen.

SPRINGBRUNNEN IN DER DORFMITTE

Seit dem Herbst 2011 erwarten die Erholungs- dürftigen ein Springbrunnen und Ruhebänke in der Dorfmitte.

Mesterházy József

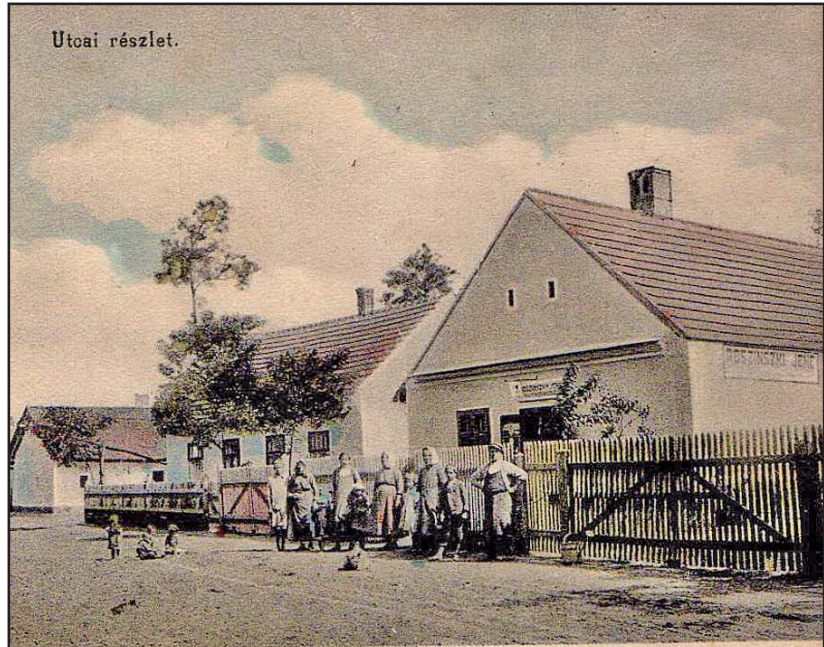
Régi enesei képeslapok

Alte Ansichtskarten von Enese

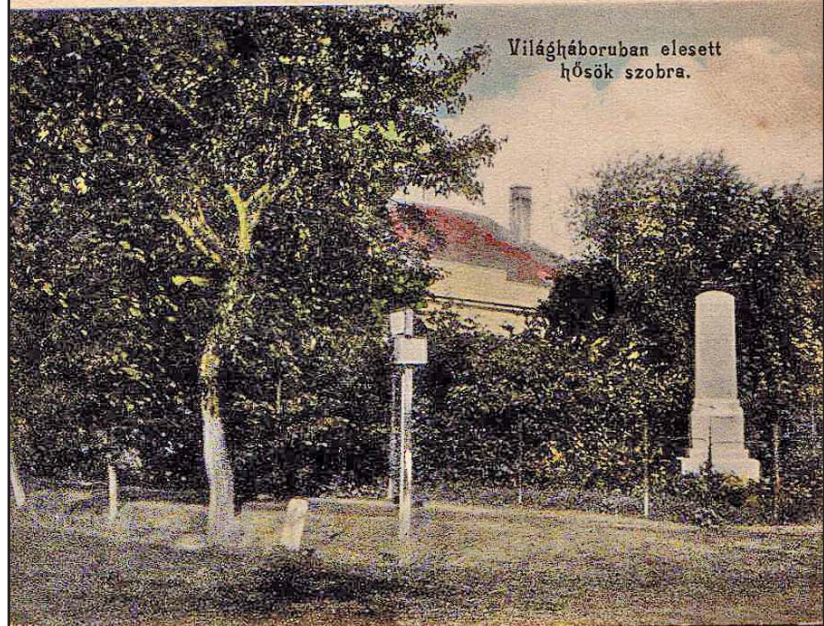
Ismereteink szerint az első képeslapot az 1900-as évek elején adták ki falunkról. A fejezetben az 1970-es évekig megjelenteket közöljük.

Nach unseren Kenntnissen wurden die ersten Ansichtskarten von unserem Dorf um 1900 herausgebracht. In diesem Kapitel stellen wir die vor, die bis 1970 erschienen sind.

*Kossuth utcai részlet
– lakóház és kocsmá
Teil von der Kossuth Str.
– Wohnhaus und Wirtshaus*

Üdvözet Eneséről.

*Az I. világháborúban elesett
hősök emlékműve – 1940-es évek
Das Denkmal der im ersten Weltkrieg
gefallenen Helden – 1940-er Jahre*

Enese az 1910-es években

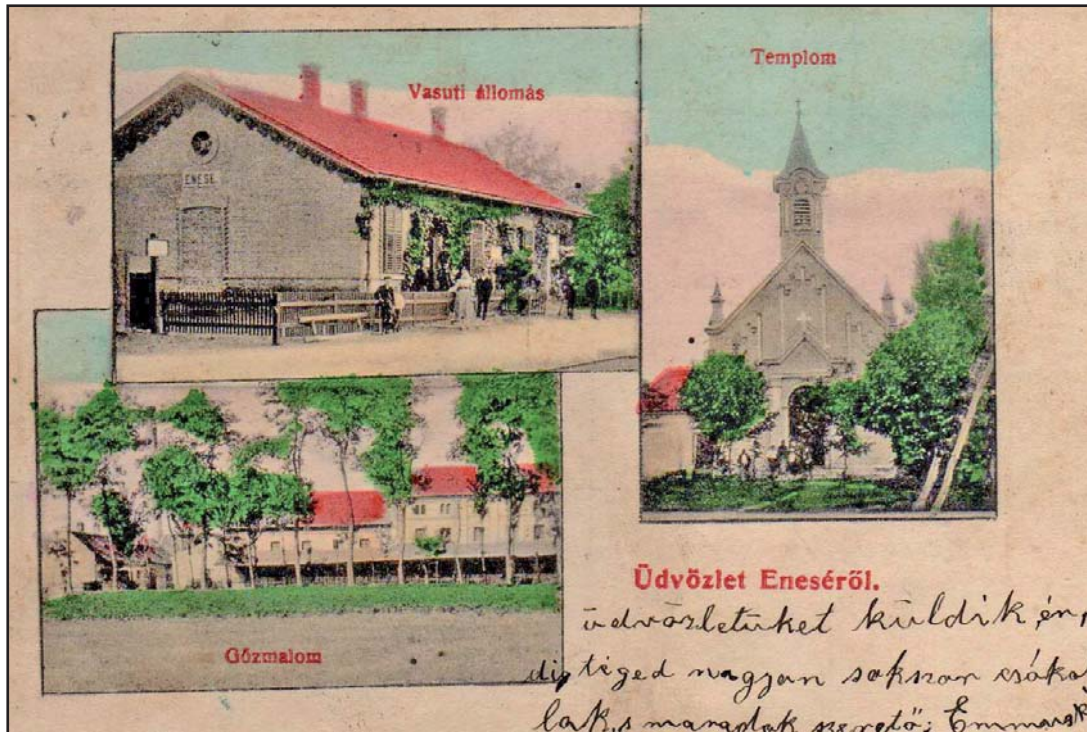
Enese um 1910

Faluközpont, háttérben a Tschurl-kúria

Dorfmitte, im Hintergrund das Tschurl-Herrenhaus

ENESE Hősök szobra

Katolikus templom – vasútállomás és a malom (Ma Petőfi út 32.)

Die katholische Kirche – der Bahnhof und die Mühle (heute Petőfi Str. 32)

Középületek
képeslapon az
1940-es évek végén
Öffentliche Gebäude am
Ende der 1940-er Jahre

*Barcza kúria
(ma Polgármesteri
Hivatal) egy 1910-es
években megjelent
képeslapon*

*Das Barcza Herren-
haus (heute Bürger-
meisteramt) auf einer
Postkarte um 1910.*

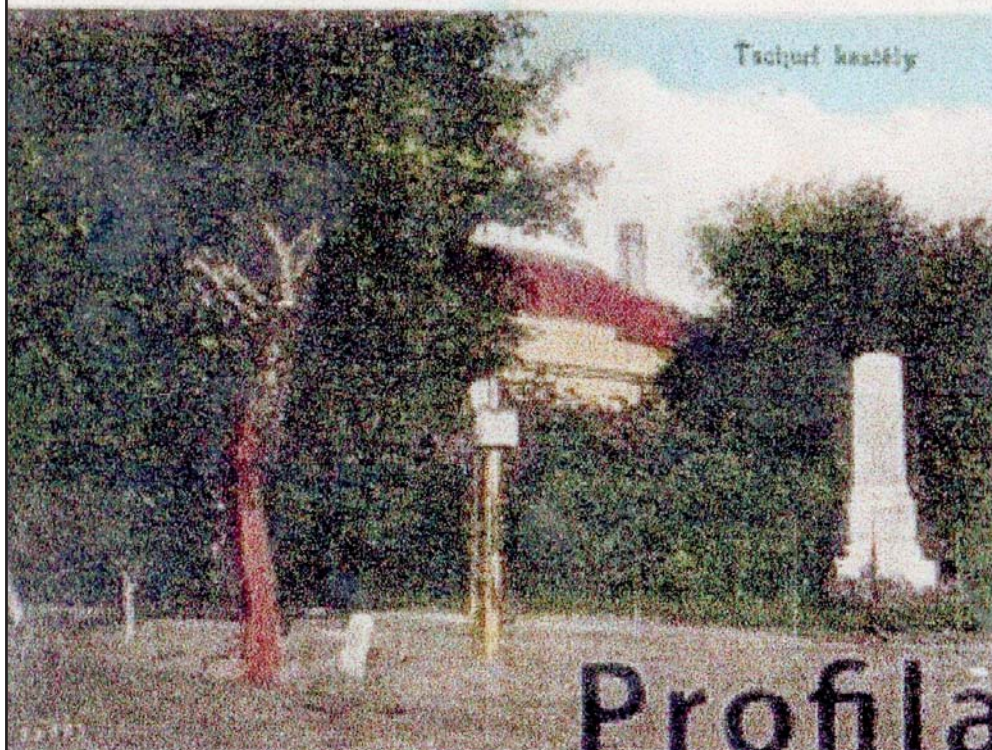
Üdvözet Eneséről

Ev. elemi népiskola

*Evangélikus iskola
Die evangelische
Schule*

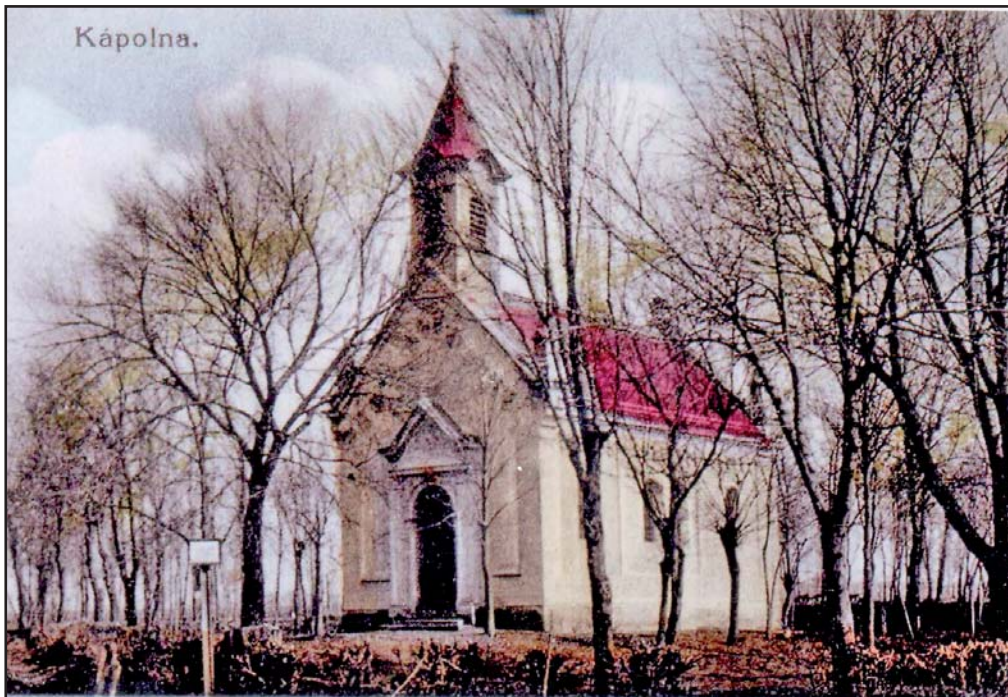
Üdvözlét Eneséről

Két kúria – a Barcza és a Tschurl családé (ma Kultúrház) 1924–1945 között készült képeslap

Zwei Herrenhäuser – der Familien Barcza und Tschurl (heute Kulturhaus) Postkarte von 1924–1945

Kápolna.

Üdvözlét Eneséről.

Uccai részlet.

*Katolikus templom,
csendőrlaktanya és
vegyesbolt*

*Katholische Kirche
Kaserne und Tante
Emma Laden*

*Magyar királyi csendőr-
laktanya a Mesterházy
házban (Petőfi út 15.)*

*Königliche ungarische
Gendarmerie –
Kaserne in dem
Mesterházy-Haus
(Petőfi Str. 15.)*

*Utcakép az 1960-as évekből. Szemben a katolikus templom, balra az iskola, jobbra lakóházak.
Strassenbild um 1960. Gegenüber die katholische Kirche, links die Schule, rechts Wohnhäuser*

*A csendőrlaktanya udvara
Der Hof der Gendarmerie – Kaserne*

*A Bajtös család régi háza a Petőfi utcában
Das alte Haus der Familie Bajtös in der Petőfi Str.*

Enesei képeslapok

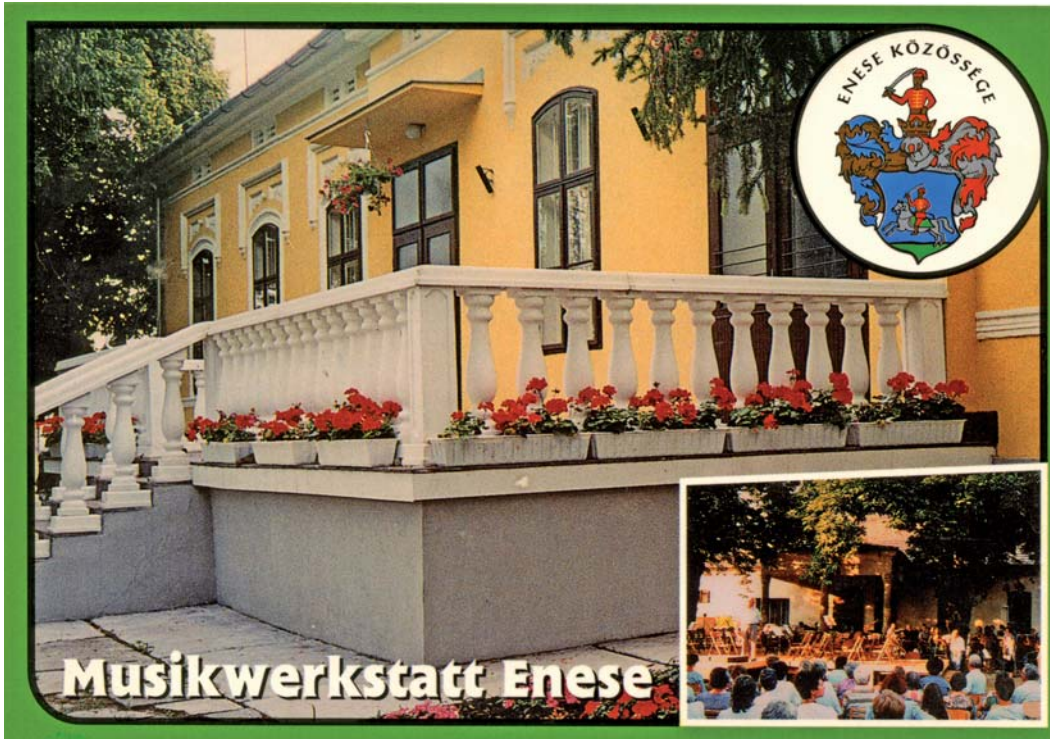
Ansichtskarten von Enese

A Község Önkormányzata 2000-ben 8 képeslapot adott ki. Középületek, vállalkozások mutatják be a falu arculatát. Pár évvel később a Podmaniczky család képeslapja gazdagította Enesét.

Die Selbstverwaltung von Enese hat im Jahre 2000 8 Ansichtskarten herausgebracht. Öffentliche Gebäude und Unternehmen zeigen die Ansicht des Dorfes. Ein paar Jahre später hat die Postkarte der Familie Podmaniczky Enese bereichert

A Babilon Vendéglő és az autóalkatrészt gyártó Kaco Hungary Kft. épülete
Die Gaststätte Babilon und das Gebäude der Autoteile fabrizierenden Kaco Hungary Gmbh

Musikwerkstatt Enese

*Az Enesei Zenei Műhely alkalmából kiadott képeslap
Während der Musikwerkstatt Enese herausgebrachte Ansichtskarte*

A Takarékszövetkezet, az Iskola és a Kultúrház épülete

Die Sparkasse, die Schule und das Kulturhaus

Kápolna.

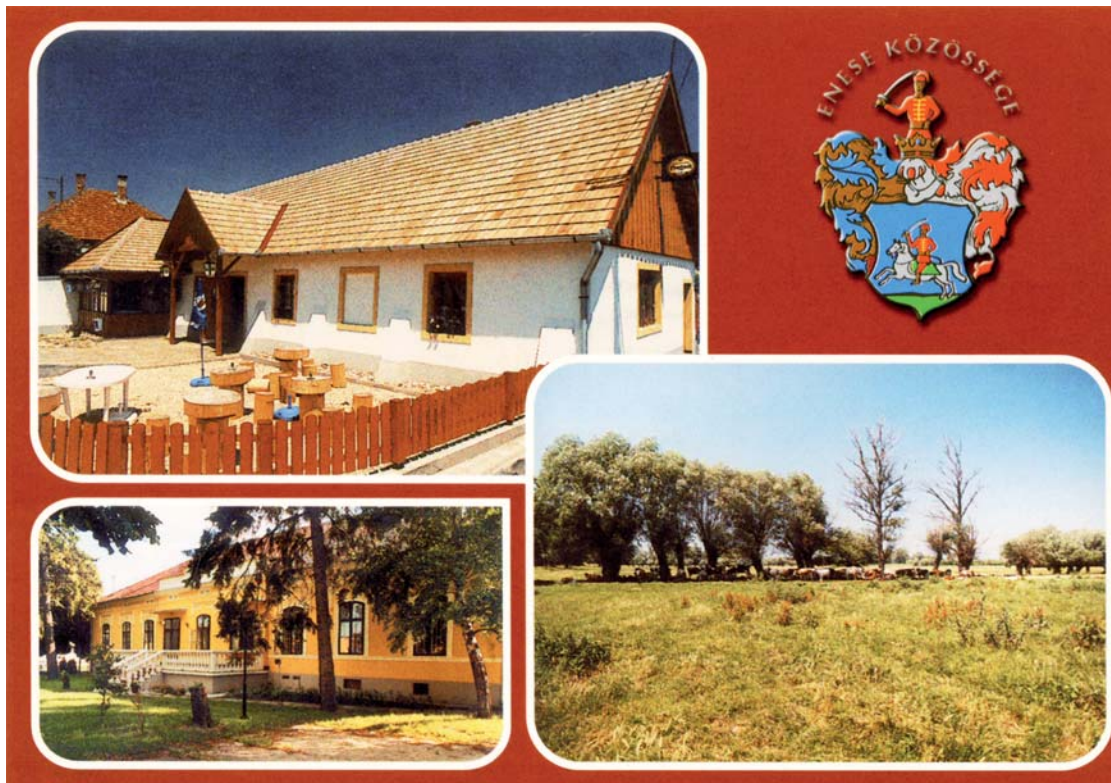
Üdvözet Eneséről.

Uccai részlet.

Reprint kiadása egy, a két világháború között megjelent képeslapok

Neudruck einer Ansichtskarte, die zwischen den beiden Weltkriegen erschien

*Fregatt söröző,
kultúrház és a
Barcza-rét*

*Bierstube Fregatt,
Kulturhaus und die
Barcza-Wiese*

*A Bődő üzletház
a Rózsa utcában*

Az óvoda főbejárata

*A kultúrház udvari
frontja*

*Das Geschäftshaus
Bödő in der Rózsa
Str.*

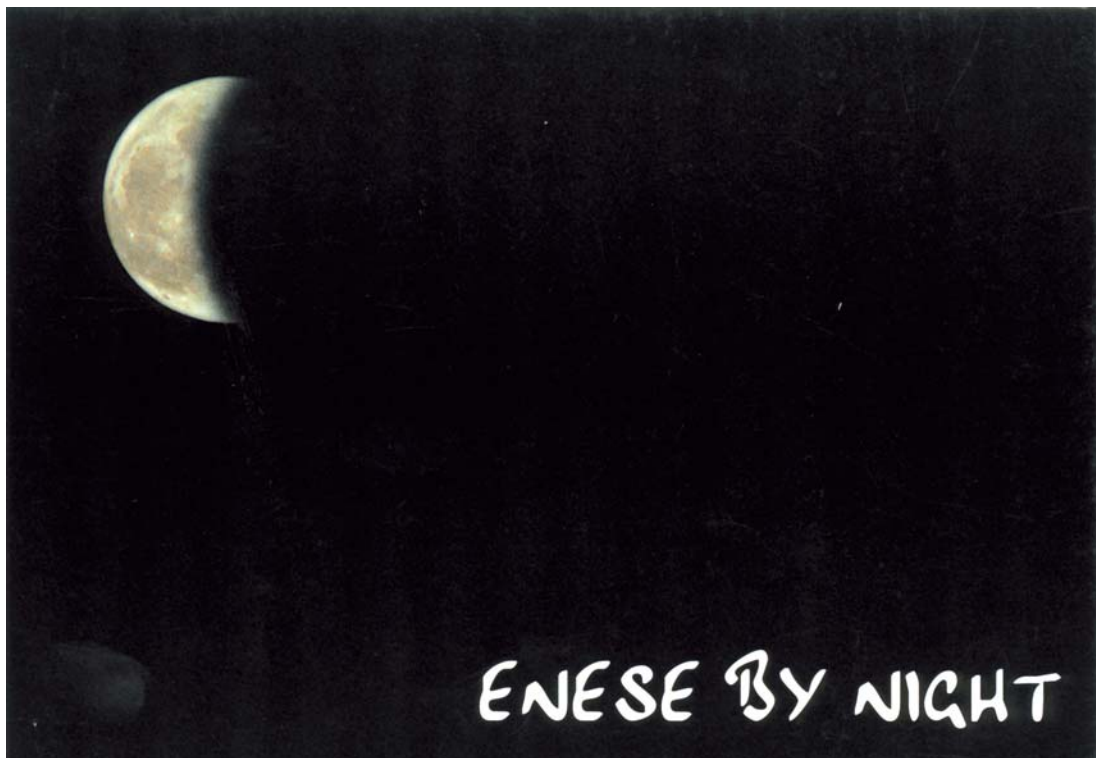
*Der Haupteingang
des Kindergartens*

*Die Gartenfront des
Kulturhauses*

*Templomok, Hősök
szobra és
középületek*

*Die Kirchen, das
Heldendenkmal
und Gemeinde-
gebäude*

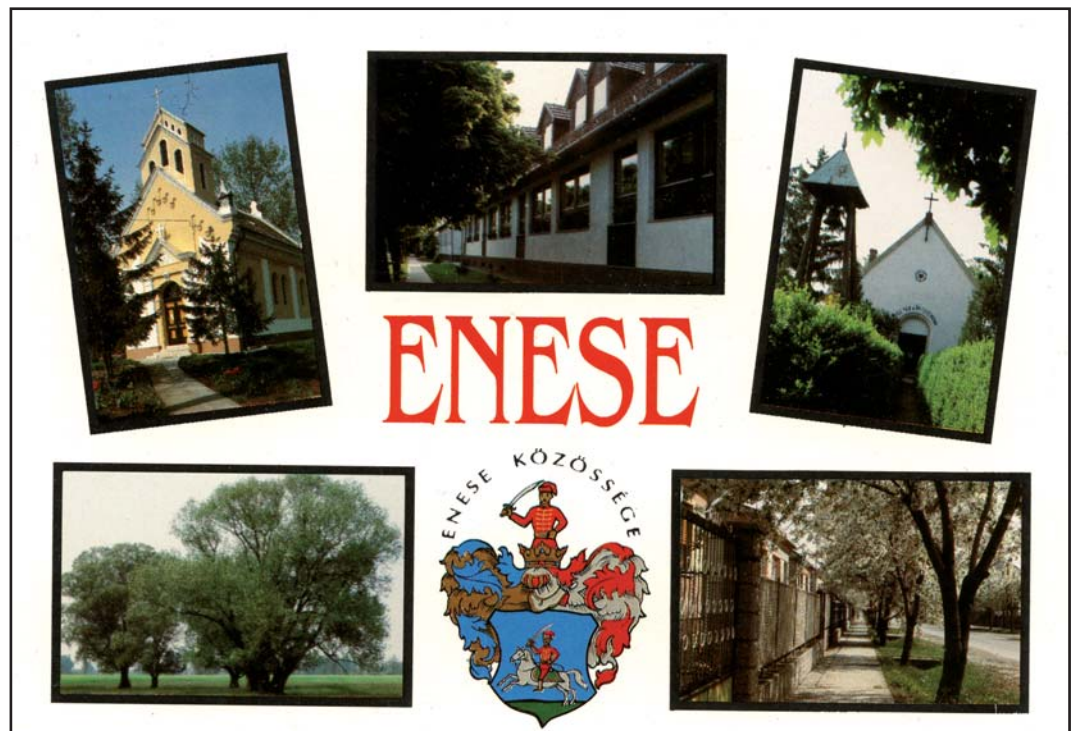

*Enese éjjel...
Enese bei Nacht...*

*Jelenetek
a Babaházból*

*Szenek aus dem
Puppenhaus*

*Községünk egy
1991-ben kiadott
képeslapon*

*Unser Dorf auf
einer Ansichtskarte
von 1991*

Gülch Csaba fotói

Die Fotos von Csaba Gülch

Gülch Csaba 1981-ben végigfotózta a község középületeit, utcaképeket készített. Fotóiból válogattunk.

Csaba Gülch hat 1981 Fotos von den Gemeinde-Gebäuden und Strassen gemacht. Aus seinen Bildern haben wir ausgewählt.

A malom
Die Mühle

Az iskola régi épülete
Die alte Schule

Nagybolt
Der Große Laden

Politechnika terem, az új iskola része lett
Der Politechnik-Saal, er wurde Teil der neuen Schule

Posta és orvosi rendelő / Die Post und die Arztpaxis

*A kultúrház udvari frontja
Hofseite des Kulturhauses*

Orvosi rendelő / Arztpaxis

*Árpád utca, a temető felől fényképezve
Die Árpád Str., fotografiert von der Friedhof-Seite*

*Az óvoda főbejárata
az oldalszárnny
bővítvényekkel*

*Der Haupteingang des
Kindergartens mit den
seitlichen Erweiterungen*

*Az egykori Korn-ház, Áfész-boltnak adott otthont
Das einstige Korn-Haus als Konsum-Laden*

*A házhoz csatlakozó gazdasági épület
Zum Haus gehörende Wirtschaftsgebäude*

Házak a Soproni úton
Häuser in der Sopron Str.

Petőfi utca a katolikus templom felől
Die Petőfi Str. von der katholischen Kirche aus

*Szabadság utca és a 85. sz. főút
Die Szabadság Str. und die Hauptstrasse 85.*

*Rejtőzködő tanácsház
(ma: polgármesteri
hivatal)*

*Im Hintergrund
das Rathaus (heute:
Bürgermeisteramt)*

*A Szabadság és a
Kossuth utca
találkozásánál,
balra az evangélikus
templom*

*An der Ecke
der Szabadság- und
Kossuth Str., links die
evangelische Kirche*

*Az enesei
vasútállomáson...*

*Auf dem Bahnhof
von Enese...*

Régi enesei fotók

Alte Fotos von Enese

Az 1920-as évekből sikerült az első enesei fényképeket gyűjteni. A fejezetben az 1980-as évek jelentik a zárókövet.

Es ist gelungen aus den 1920-er Jahren Bilder über Enese zu sammeln. In diesem Kapitel reichen sie bis 1980.

*Könyvtár és dolgozószoba
a péterházi kúriában
1930-ban.*

*Die Bibliothek und das
Arbeitszimmer 1930
in dem Herrenhaus in
Peterhaza.*

*A péterházi kúria utcai
frontja 1930 körül (Sziklósi
Szabó – Hilbert kúria)*

*Die Strassenfront des
Herrenhauses
von Peterhaza um 1930
(Sziklósi Szabó - Hilbert
Herrenhaus)*

*Hintó a kocsifelhajtónál 1935-ben
Kutsche an der Wagenauffahrt 1935*

*Dolgozószoba
Péterházán (1935)
Arbeitszimmer
in Péterháza (1935)*

*Róka vadászatra gyülekeznek
a kúria előtt*

*Gäste sammeln sich
zur Fuchsjagd vor dem
Herrenhaus*

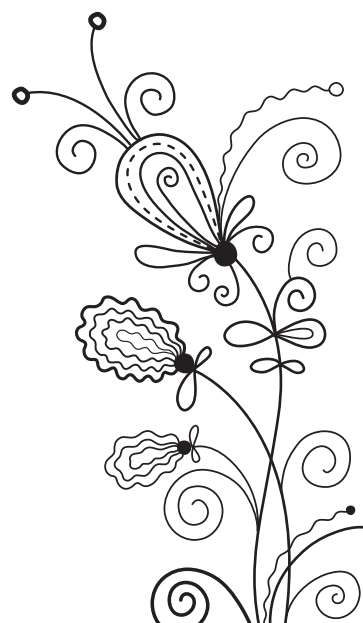

*A kúriához vezető út
1920 körül*

*Der zum Herrenhaus
führende Weg
um 1920*

A kúria udvari frontja sejtelmes megvilágításban
Die Herrenhaus-Hoffront in mystischer Beleuchtung

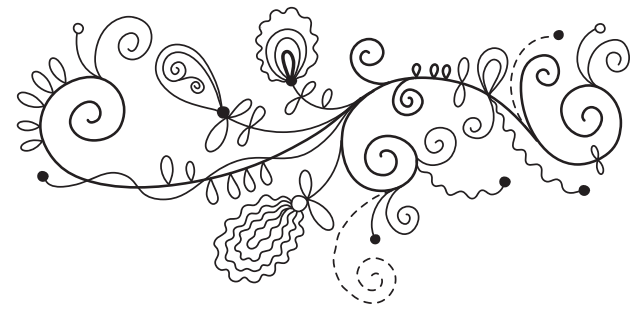

*Pusztulófélben ...
Zur Verwüstung hinterlassen...*

*A péterházi kúria udvari
frontja az 1970-es 80-as
években*

*Die Hofseite
des Herrenhauses in
Peterhaza
in den 1970-80-er Jahren*

*A Hugath kúria teraszán, balluszterek mögött
Auf der Terrasse des Herrenhauses bei
Hugath, hinter den Ballustraden*

*Munkások a terasz előtt,
hátterben az épület
Arbeiter vor der Terrasse,
im Hintergrund das Gebäude*

*Országzászló,
mázasház
és artézi kút a
Közön*

*Landesfahne,
Waage und
arthesischer
Brunnen
in der Dorfmitte*

*Faluközpont –
balra a Korn család
háza, jobbra a
Hartyániaké*

*Dorfmitte – links
das Haus der
Familie Korn,
rechts das der
Hartyányi`s*

A Korn család háza 1940 körül (Szabadság út 17.)
Das Haus der Familie Korn um 1940 (Szabadság Str. 17.)

Falusi idill libákkal – 1940 táján
Dorfidylle mit Gänsen – um 1940

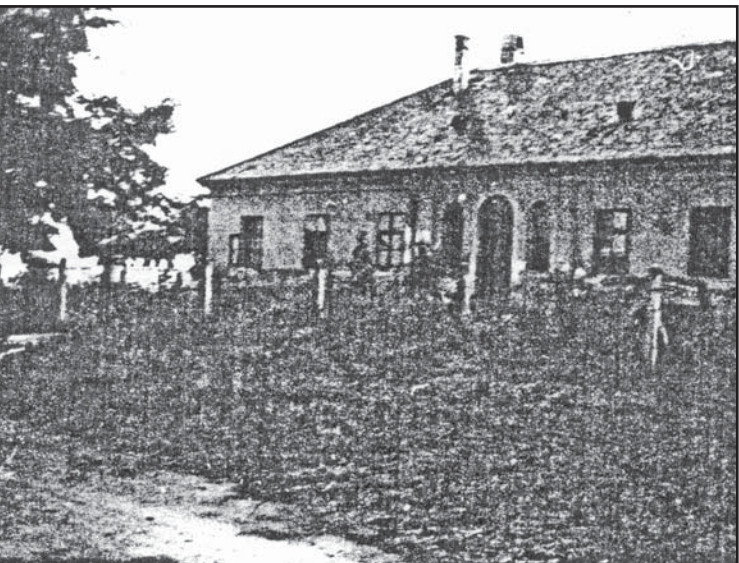
*Korn Ida szaval az
Országzászlónál
(1940 körül)*

*Ida Korn trägt bei der
Landesfahne (um 1940) ein
Gedicht vor*

*Közeli felvétel
a Korn házról*

*Nahaufnahme vom
Korn-Haus*

*Az Argay-kúria Fud-pusztán
Das Argay-Herrenhaus in Fud-Pusztá*

*Két felvétel a közbirtokossági kocsmáról 1950-es 60-as évek táján (Petőfi út 4.)
Zwei Aufnahmen vom Gemeinwirthshaus um 1950-60 in der Petőfi Str. 4*

*Az evangélikus templomot építik 1952-ben
Der Bau der evangelischen Kirche 1952*

*A Korn család gazdasági épületei bontás előtt 1989-ben
Die Wirtschaftsgebäude der Familie Korn vor dem Abbruch 1989*

*Faluközpont 1989
Dorfmitte 1989*

*Háttérben a Nyárfa
és a Tüzép iroda
1970 körül*

*Im Hintergrund die
Nyárfa-Gastwirtschaft
und das Büro
der Bau- und
Brennstoffhandlung
um 1970*

Szili bolt – Szabadság utca 37.

Das Szili Geschäft in der Szabadság Str. 37.

*A Kesserű-kúria (ma óvoda)
bejárata előtt, 1930-as évek*

*Vor dem Eingang des Kesserü-
Herrenhauses um 1930 (heute
Kindergarten)*

*Szentmihályi épületek
a kultúrház padlásáról
fényképezve,
1930-as évek*

*Die Szentmihályi-
Gebäude vom
Dachboden des
Kulturhauses
fotografiert um 1930*

*Áfész bolt 1954-ben,
az egykori Korn házban*

*Konsum Laden 1954,
im einstigen Korn Haus*

*Búcsúí forgatag
az 1980-as évek elején
Kirmes-Trubel Anfang
1980*

*Hajóhinta,
céllövölde
a faluközpontban
Schiffschaukel,
Schiessbude in der
Dorfmitte*

*A Szabadság utca 1970-ben
– a Köz és az evangélikus
templom között*

*Die Szabadság Str. im Jahre 1970
– zwischen Dorfmitte und
evangelischer Kirche*

Az enesei Barcza réten – háttérben a temető
Die Barcza-Wiese – im Hintergrund der Friedhof

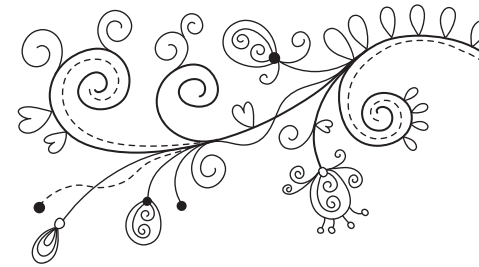
A Varga család háza a Szabadság utcában – lebontották, helyére boltot építettek

Das Haus von der Familie Varga in der Szabadság Str. – wurde abgerissen und heute steht ein Laden an seiner Stelle

*Enese télen 1976-ban, jobbra még látható a Jáger-féle kovácsműhely (Rózsa út 2. – Petőfi út 5.)
Enese im Winter 1976, rechts noch die Jager-Schmiede zu sehen (Rózsa Str. 2. – Petőfi Str. 5.)*

Ház sor a Győri úton
Wohnhäuser in der Győri Str.

Tél tábornok a Petőfi utcában
Winter in der Petőfi Str.

Enese 2013

III. Félidő Vendéglő
Gasthaus „III. Halbzeit“

A Bődő Üzletház a Rózsa utcában
Das Geschäftshaus Bődő in der Rózsa Str

*Podmaniczkyne
Marika a Babaházban*

*Frau Marika
Podmaniczky
im Puppenhaus*

*Jelenet babákkal
Szene mit den Puppen*

*Delikát játszótér a Nagybolt mögött
Spielgelände hinter dem Grossen-Laden*

*Fecske utcai házak
Häuser in der Fecske Str.*

LUKOIL éjjel-nappal
LUKOIL Tag und Nacht

*A Babilon Vendéglő
Das Babilon Gasthaus*

*Szlovacsek Imre műhelye
Die Werkstatt von Imre Szlovacsek*

*Kettős kereszt – a Petőfi és
Rózsa utca találkozásában*

*Doppelkreuz –
Ecke Petőfi und Rózsa Str.*

Hősök szobra

Heldendenkmal

*Tűzoltóság – a régi és az újabb tűzoltó autó
Die Feuerwehr - das alte und neue Feuerwehr-Auto*

*A Kaco gyár épülete
Kaco Fabrikgebäude*

*A hivatal dísztermében
Im Festsaal des
(Bürgermeister-) Amtes*

*A hivatal
udvari
frontja
Die
Hof-Seite
des
Amtes*

*Utcai front
Die Strassenseite*

Faluközpont két perspektívából – leanderekkel és szökőkúttal, padokkal és csobogóval

Die Dorfmitte aus zwei Perspektiven – mit Oleandern und Springbrunnen, mit Bänken und Quellstein

*Esti fényben
Im Abendlicht*

A Korn család egykori háza – felújítás előtt
Das einstige Haus der Familie Korn - vor der Erneuerung

*A katolikus
templom esti fényben
Die katholische Kirche
im Abendlicht*

*Templombelső
Die Innenseite
der Kirche*

*Nyárfa Vendéglő avagy Kinti kocsmá
Das Gasthaus Nyárfa, bzw. Wirtshaus am Dorfrande*

*Zárva a vasútállomás
épülete
Das Bahnhofsgebäude
– geschlossen*

Cuki presszó nyári napsütésben

Das Cuki-Presso im Sonnenschein

*Posta
Die Post*

*Coop-bolt – Nagybolt
Das Coop-Geschäft – Grosser Laden*

*Orvosi rendelő és szolgálati lakás
Arztpraxis und Dienstwohnung*

Fregatt söröző a faluközpontban (régén Halászy ház)

Fregatt Bierkneipe in der Dorfmitte (ehemaliges Halászy Haus)

*Nyúl-és Vidéke Takarékszövetkezet
(hajdan: Fehértó és Vidéke
Takarékszövetkezet)*

*Sparkasse von Nyul und
Umgebung
(früher: Sparkasse von
Fehértó und Umgebung.)*

*A kultúrház dísztermében
Im Festsaal des Kulturhauses*

*Die Gedenktafel
von Karl Tschurl*

*Kultúrház a Petőfi utca
felől fényképezve
Das Kulturhaus von der
Petőfi Str. fotografiert*

*Az iskola új épülete
Das neue Schulgebäude*

*Hetvényi István emléktáblája
Die Gedenktafel von István Hetvényi*

*Az iskola udvara az aulával
Schulhof mit Aula*

*A ravatalozó
Die Leichenhalle*

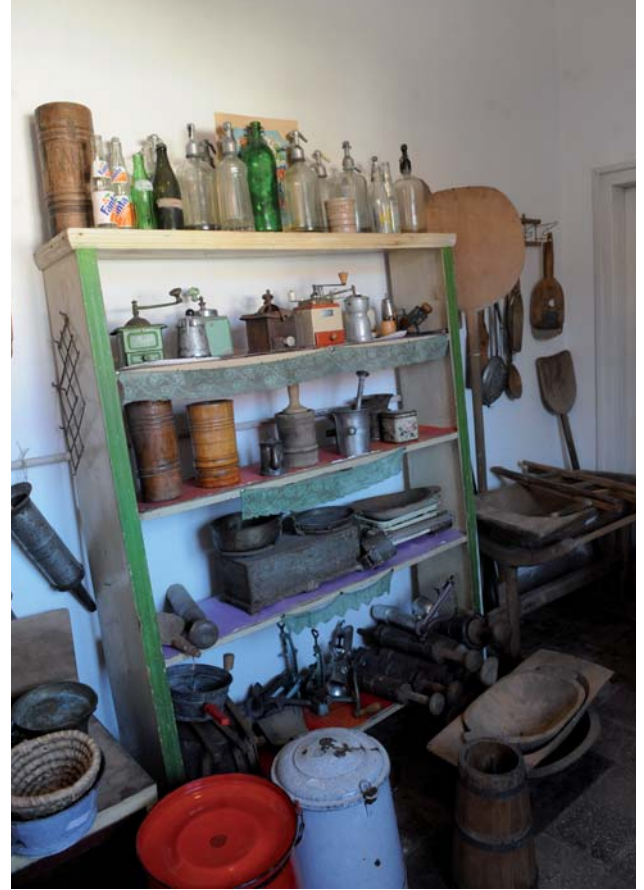
*A temető, jobbra az Enessey-Barcza kriptá
Der Friedhof, rechts die Enessey-Barcza Krypta*

*Kereszt a régi kónyi országút mellett
Kreuz an der alten Strasse nach Kóny*

A Falumúzeum konyhájában
Küche in dem Dorfmuseum

Régi használati tárgyak
Alte Gebrauchsgegenstände

Egykori szobabelső
Einstige Inneneinrichtung

*A felújított
sportöltöző
Der erneuerte
Sportumkleideraum*

*Érdeklődő tekintetek a lelátón
Neugierige Blicke an der Tribüne*

*Erős vár a mi istenünk – evangélikus templom
Ein' feste Burg ist unser Gott – die evangelische Kirche*

*Hívogató padsorok
a templomban
Einladende Bänke
in der Kirche*

Az óvoda 2010-ben épület új szárnya
Der 2010 gebaute neue Flügel des Kindergartens

Egykor kúria – ma óvoda
Einstiges Herrenhaus – heute Kindergarten

Babavilág – Puppenwelt

Szabadság utca

Posta

Polgármesteri Hivatal

Orvosi rendelő

Általános Iskola

Óvoda

Evangélikus templom

A kultúrház utcai frontja
Die Strassenfront des Kulturhauses

A kultúrház virágok között
Kulturhaus und Blumen

Kossuth
utca 1

*A panzió
Pension*

*Horgásztó
Angelteich*

Szép kertek

Schöne Gärten

Magtárnak épült – ma több üzletnek ad helyet

Es wurde als Kornspeicher gebaut - heute befinden sich hier mehrere Geschäfte

*Civil szervezetek életéből
Ünneppek és rendezvények
Aus dem Leben unserer Zivilvereine
Feste und Veranstaltungen*

*Foltvarrók kiállítása a kultúrházban
Ausstellung der Patchworker im Kulturhaus*

*Ötéves jubileumot ünnepelünk
Wir feiern unser fünfjähriges Jubiläum!*

*A kultúrház dísztermében
Im Festsaal des Kulturhauses*

Az iskola színiátszóköre előadás közben
Die Theatergruppe der Schule während einer Aufführung

*Móricz: Légy jó
mindhalálíg!*
*Móricz: Sei gut bis
zum Tode!*

*Hagyományok Napja
a kultúrház udvarán
Traditionstag
im Hof des Kulturhauses*

*Járlák a verbunkot
Der Werbetanz wird getanzt*

*Nyulak várják a Húsvétot
– a Faluszépítő és
Hagyományőrző
Egyesület rendezésében*

*Hasen warten auf Ostern
- Veranstaltung des
Dorfverschönerungs- und
Traditionhüter-Vereines*

*Megérkezett
a Mikulás
Der
Nikolaus ist
angekommen*

*Sokadalom
az adventi sátor előtt
Menschenmenge vor dem
Adventzelt*

*Betlehem az iskola udvarán
Weihnachtskrippe
im Schulhof*

Borostyán Kórus a Falunapon
Der Borostyán Chor am Dorftag

Színpadon a Derőce
Auf der Bühne die
Volkstanzgruppe „Derőce”

*Fát ültettünk az újszülötteknek
Wir haben einen Baum für die
Neugeborenen gepflanzt*

*Lassan helyére
kerül a májusfa*

*Langsam kommt
der Maibaum
auf seinen Platz*

*Az időseket
köszöntöttük*

*Wir haben die Alten
begrüsst*

*Enesei Népfőiskola –
Magyar Történelmi
Borvidék*

*Volkshochschule Enese –
Ungarische Historische
Weingegend*

Szép házak – szép udvarok
Schöne Häuser – schöne Höfe

